

Edelachtbaar College,

Verdachte Louwes zit sinds 19 november j.l. in voorarrest ter zake van verdenking van het plegen van de moord op de 60-jarige mevrouw Wittenberg-Willemen. Ik wil eerst aan u voorhouden hoe wij op de verdenking tegen de heer Louwes zijn gekomen. Vervolgens zal ik de verschillende bewijsmiddelen nader toelichten, aan de hand van het dossier. Ik zal komen tot een bewezenverklaring van het ten laste gelegde en vervolgens mijn eis formuleren.

Mevrouw Wittenberg is uiteraard het slachtoffer dat centraal staat in deze zaak. Ik wil opmerken dat ik mij goed realiseer dat in deze zaak niet alleen zij slachtoffer is. Zowel het recherchebijstandsteam dat deze zaak heeft gedraaid als ikzelf, hebben ons gerealiseerd dat in deze zaak ook de echtgenote van de heer Louwes en zijn twee kinderen slachtoffer zijn. Wij hebben voortdurend geprobeerd om, naast primair de opsporing, ook hun belangen in het oog te hebben. Ik weet dat de heer Louwes daar anders over denkt, maar ik hecht er aan op te merken dat wij wel degelijk rekening hiermee hebben gehouden. Ik kom daar tijdens mijn verder requisitoir wel op terug.

Ik zal de feiten nog eens voor u op een rijtje zetten. Ik verwijs daarbij geregeld naar bladzijden uit het eind-pv.

Situatie ter plaatse op 25 september 1999, dag van vinden van mevrouw Wittenberg

Op 25 september 1999 is mevrouw Wittenberg gevonden, nadat de kapster die haar die ochtend niet langs zag komen, de politie alarmeerde. Mevrouw Wittenberg lag in haar woning, met duidelijke verwondingen, en zij was al geruime tijd overleden. De deuren zaten op slot en de gordijnen waren goed gesloten. Er waren geen braaksporen aan de woning. De woning bleek ook niet te zijn doorzocht en er zijn geen zaken vermist uit de woning. Roof (door een onbekende) kon dan ook al snel worden uitgesloten, in tegenstelling tot wat door de verdediging een aantal malen naar voren is gebracht. In het onderzoek kwamen wel enkele opvallende figuren voor (junkens-types/"enge mannen") maar, gelet op het voorgaande, zijn op geen enkel moment deze types als serieuze verdachten naar voren gekomen. Verder was de bijna brandschone pd opvallend. Slechts een enkele vingerafdruk van mevrouw Wittenberg en een andere, niet van haar. Naar later bleek, was deze vingerafdruk van verdachte. De afdruk zat aan de binnenkant van de woonkamerdeur, richting keuken.

Als snel bleek dat het laatste contact met mevrouw Wittenberg op donderdagavond is geweest. Dit was met de heer Louwes. Deze had naar zijn zeggen kort na 8 uur 's avonds met haar gebeld. Aan de hand van de printlijsten van het toestel van mevrouw en van de mobiele telefoon van de heer Louwes is vastgesteld dat dit om 20.36 is geweest.

Ook bleek dat mevrouw Wittenberg vrijdag nergens meer gezien was, de ochtendkrant van die vrijdag als onderste op de stapel lag, de gordijnen van de slaapkamer niet dicht waren,

haar bed niet beslapen was en de tv-gids op tafel op donderdag opengeslagen lag, toen zij werd aangetroffen. Die vrijdag is zij bovendien niet op komen dagen bij de schoonheidsspecialiste, waar zij een afspraak had. Zij is verder niet bij de slager haar bestelling komen op halen.

Gelet op de vaste gewoonten van mevrouw Wittenberg, gelet op de situatie in de woning op het moment dat zij was aangetroffen en gelet op het feit dat er geen afspraak die donderdagavond op haar kalender stond, kon het niet anders dan dat de dader haar voor zijn komst op de hoogte moet hebben gesteld. Mevrouw Wittenberg was 's avonds erg voorzichtig en zou voor vreemden zeker niet opendoen. Verscheidene van haar vrienden en kennissen wezen er op zonder afspraak niet langs te gaan (zie onder andere de verklaringen van de getuigen I.A. Langkamp (blz. 210 e.v.), L.C. Jansen (blz. 214 e.v.), G.J.M. Wieffer (blz. 218 e.v.) en T.J. Hofstede-Koerhuis (blz. 222 e.v.)).

Het moment van de moord is gesitueerd in de vroege avond, waarschijnlijk niet lang na het 8-uur journaal. Mevrouw Wittenberg was erg precies (zie de diverse eerder genoemde getuigenverklaringen) en at laat, om vervolgens af te wassen en te kijken naar het 8-uur journaal. Zij waste na de maaltijd met een schort voor af. 's Avonds nam zij geen koffie. Er is een glas jus d'orange aangetroffen op de pd. Het glas stond vol op een tafeltje en er was niet uit gedronken. Een fles wijn stond ontkurkt klaar. Bekend was dat zij ook daarvan 's avonds graag een glas dronk. Wat opmerkelijk was, dat blijkt uit de verklaring van Jos Snelting (blz. 253 e.v.), dat het schort van mevrouw Wittenberg is aangetroffen in de kamer, op de pd, in plaats van aan het haakje in de keuken. Snelting, die mevrouw Wittenberg erg goed heeft gekend, concludeert daaruit dat zij nog niet klaar was met haar werk. Ook dat feit duidt er op dat zij in de vroege avond om het leven is gebracht.

Het sectieverslag en de deelonderzoeken bij het NFI

Daarnaast zegt het voorlopig sectie-rapport van het NFI al dat de wonden zijn toegebracht met een torpedo-vormig mes. Er is een klein tekeningetje bijgeleverd in het rapport. Belangrijk daarbij is dat op dat moment nog geen mes bij de politie was ingeleverd!

In het voorlopig sectierapport wordt al uiteengezet welke "groepen letsel" er zijn. De steekwonden in de borst zijn dodelijk, aldus het rapport, maar ander letsel kan een bijdrage hebben gehad. Met name is sterk levensbedreigend geweest de "geweldsinwerking aan de hals", waarbij stuwing in het hoofd heeft opgetreden. Mogelijk dat het slachtoffer hierdoor buiten bewustzijn is geraakt, maar nog wel in leven was ten tijde van het toebrengen van de steekwonden. Er is bloed ingeademd, kennelijk na toebrenging van de wonden in de borst. Daarnaast wordt het feit dat er zoveel ribben zijn gebroken ook van belang geacht. Daar komt de wijziging tenlastelegging vandaan.

In het definitieve sectierapport is goed omschreven welk letsel mevrouw Wittenberg heeft gekregen. Het valt op dat er zeer gewelddadig te werk is gegaan. Daar leid ik uit af dat de dader een koelbloedig mens moet zijn en op dat moment zeer systematisch moet hebben gehandeld.

Van de vijf steekwonden blijkt bij twee een torpedovorm waar te nemen. De huidperforaties hebben een afmeting van 3 bij 0,5 cm. Op een aanvullende vraag van mij is geantwoord dat de diepte van de steekwonden 10 cm bedraagt.

Er zijn naast onderzoek aan het lichaam ook diverse deelonderzoeken uitgevoerd door het NFI. Onder andere is separaat een onderzoek ingesteld naar de blouse die mevrouw Wittenberg droeg. Er kan niet worden gezegd, op grond van dit onderzoek, met welk voorwerp deze blouse beschadigingen heeft gekregen, anders dan dat het een zeer scherprandig voorwerp moet zijn geweest. Verder blijkt uit onderzoek dat er in het lichaam van mevrouw Wittenberg geen bedwelmende stoffen in haar lichaam had, op het moment dat zij overleden is.

Daarnaast is nog (voor zover hier relevant) onderzoek geweest naar twee messen en een paraplu. Over de relatie tot het delict van het eerste mes en de paraplu zal ik straks iets zeggen. Het tweede mes is niet relevant gebleken. Uit het onderzoek blijkt in elk geval dat er op beide messen geen bloed is aangetroffen, ook de paraplu is vrij van bloed. Het eerste mes is ook onderzocht op vingersporen. Die zijn er niet op aangetroffen.

De contacten van mevrouw Wittenberg

In die eerste dagen van het onderzoek bleek dat mevrouw Wittenberg vermogend was en dat zij op 13 september 1999 haar testament had gewijzigd. Er waren nogal opvallende wijzigingen doorgevoerd. In het eerste testament zou het vermogen, naast enkele legaten, grotendeels gaan naar een goede bekende van haar. Na de wijziging ging het grootste deel van haar vermogen naar een stichting, de dr Wittenbergstichting. Haar echtgenoot, dr W. Wittenberg, was een paar jaar geleden overleden en had als psychiater zich ten volle ingezet voor zijn patiënten. Mevrouw Wittenberg wilde graag dat haar vermogen ter nagedachtenis aan haar echtgenoot, ten gunste kwam van chronische (ex-) psychiatrische patiënten. Daarvoor zou de stichting worden opgericht. De heer Louwes, zo bleek ons al snel, had haar hierbij geadviseerd. Hij werd aangesteld als executeur-testamentair en als voorzitter van het stichtingsbestuur. Op zich kwam het oprichten van een stichting met dit doel niet als een verrassing. De familie vertelde mij in een gesprek voorafgaand aan deze zitting, dat zij al veel langer een dergelijk plan had. Voor de mensen die bij het eerste testament betrokken waren (executeur-testamentair en ook de erfgenamen) was de wijziging van het testament een volslagen verrassing. Mevrouw Wittenberg had hen (nog) niet op de hoogte gesteld.

- In de directe kennissenkring van mevrouw Wittenberg waren verschillende mensen die in eerste instantie onze aandacht op zich vestigden. Mevrouw Wittenberg had een grote kring van bekenden en vrienden, waarbij opvallend was dat deze mensen elkaar onderling niet of nauwelijks kenden. Gebleken is dat mevrouw Wittenberg wel over haar diverse kennissen sprak, maar dat zij daarbij bijvoorbeeld geen namen noemde of dat zij "slechts halve verhalen" vertelde. Stukje bij beetje hebben wij in de eerste fase van het onderzoek het privéleven en dan met name haar kennissenkring in beeld gekregen. Opvallend was dat in haar kennissenkring dr Wittenberg nog steeds een grote rol speelde. Veel kennissen had zij al, toen hij nog in leven was, of waren eigenlijk zijn kennissen of zijn ex-patiënten. Mevrouw Wittenberg was duidelijk begaan met deze mensen, van wie gezegd kan worden dat er enkele opvallende types bij zaten. Nadrukkelijk merk ik op dat ik daarmee niets negatief bedoel. Door hun gedrag voor en/of na het overlijden van mevrouw Wittenberg vielen zij op.

Daarnaast vielen enkele personen op door het feit dat zij mogelijk een financieel motief hadden.

Elk van hen bleek een sluitend alibi te hebben en/of niet op concrete leugens van dat alibi te betrappen. Zo konden wij hen uitsluiten als verdachte. Aanvankelijk was de heer Louwes voor ons geen potentiële verdachte. Hij was een puur zakelijk contact en leek aanvankelijk een buitenstaander. Hij was al enkele jaren, via zijn werkgever de VVAA, haar belastingadviseur. Maar recenter had hij een meer persoonlijker contact gekregen met haar, door zijn aanstelling als executeur-testamentair en voorzitter van de op te richten stichting. Nadat wij na een paar weken niet verder kwamen in de directe kring van bekenden zijn wij, om hem ook uit te sluiten, zijn alibi gaan controleren. Tot onze verbazing bleek die niet te kloppen.

Het laatste contact van de heer Louwes met het slachtoffer

Zoals gezegd is er op die avond om 20.36 nog gebeld met haar vaste toestel. Het was een inkomend gesprek. De inbeller is verdachte geweest die dat ook in zijn eerste gesprek (de maandag na de moord) tegenover het RBT heeft verklaard. Hij vertelde gereden te hebben tussen Utrecht en Lelystad, om ongeveer 20.00 uur. Hij zou zijn cliënte nog even bellen, naar aanleiding van een vraag die ochtend met betrekking tot haar onzuiver inkomen. Hij zou die avond rond 21.00 uur zijn thuis gekomen.

Omdat hij als laatste met haar contact had gehad, via zijn mobiele telefoon, is nagegaan waar basisstation 14501 staat, de paal waarmee hij ingebeld had. Dit ter controle van zijn alibi. Deze GSM-paal bleek niet te zijn gelegen op de route Utrecht-Lelystad, maar bij het "oude postkantoor" aan de Nieuwstraat in Deventer, vlak bij het huis van mevrouw Wittenberg.

Dit is vastgesteld met de b-analyse van de inkomende gesprekken op het toestel van mevrouw Wittenberg (blz. 139). Hierdoor vestigde de heer Louwes onze aandacht op hem. De heer Louwes had de maandag na de moord aan de verbalisanten verteld, hoe zijn werkdag op de 23ste september was verlopen. 's Ochtends zou hij bij mevrouw Wittenberg zijn geweest, voor half tien, om grafrechten weg te brengen. Mevrouw Wittenberg had een vraag gesteld, in verband met een schenking aan de Sint Jan, over de hoogte van haar onzuiver inkomen. Louwes heeft haar daar later op de dag ('s avonds) onderweg van Utrecht naar Lelystad over teruggebeld.

- verklaring van mevrouw Hofstede-Koerhuis, de werkster van mevrouw Wittenberg

Na controle van de plaats waar de GSM-paal stond op het moment van bellen door Louwes naar het toestel van mevrouw Wittenberg, vielen bij ons een paar andere puzzelstukjes. Het opmerkelijke was namelijk dat mevrouw Hofstede (de werkster van mevrouw Wittenberg) geen bezoek had gezien die ochtend. En dat terwijl zij zegt van 9.00 uur tot en met 12.00 uur aanwezig te zijn geweest. En dat terwijl Louwes had gezegd stukken met betrekking tot grafrechten te hebben weggebracht bij mevrouw Wittenberg, die ochtend. Wij zijn toen nagegaan of hij stukken met betrekking tot grafrechten heeft afgehaald bij de kerk en vervolgens bij mevrouw Wittenberg heeft langs gebracht. Dat bleek niet het geval te zijn geweest. Mevrouw Wittenberg heeft de stukken per post ontvangen. In haar woning is een kopie (met gestempelde envelop) aangetroffen, die in origineel is verzonden aan haar. Het origineel is later bij de zoeking in het pand van de VVAA aangetroffen.

In de woning is naast een enkele vingerafdruk van mevrouw Wittenberg, slechts een andere te identificeren vingerafdruk aangetroffen: van verdachte Louwes, op de binnenkant van de

woonkamerdeur. Die identificatie heeft plaatsgehad via HAVANK, het herkenningssysteem van de dactylogopische sporen. In dit systeem worden alleen sporen opgeslagen van verdachten. Tot onze verbazing kwam de heer Louwes daaruit: hij bleek eerdere contacten met justitie te hebben gehad.

Als de heer Louwes 's ochtends niet geweest was, moest hij 's avonds wel in de woning zijn geweest. De heer Louwes was voor ons vanaf dat moment verdachte.

Met betrekking tot die ochtend heeft Louwes bij de politie, na zijn aanhouding nader verklaard. Hij geeft details, die er op wijzen dat hij er inderdaad wel geweest is (schilders die aan het werk waren, de schoonmaakmiddelen die hij had geroken). Bovendien zou hij geen stukken hebben langs gebracht, maar juist hebben afgehaald. Dat lijkt te kloppen met het resultaat van de zoeking, waarbij het origineel bij hem is aangetroffen. Toch kunnen deze "stille getuigen" ook van een ander tijdstip of herkomst dateren. Hij kan door de straat gereden zijn en gezien hebben dat er schilders waren, hij kan het origineel 's avonds hebben meegenomen etc.

De heer Louwes vertelt dat hij voor 9.30 uur gedurende tien minuten is langs geweest en dat hem door mevrouw Wittenberg een vraag is gesteld met betrekking tot een schenking aan de St. Jan. De heer Louwes moest weten hoe hoog haar onzuiver inkomen was. Hij zegt hierover gebeld te hebben, na het verlaten van de woning van mevrouw Wittenberg, naar kantoor met mevrouw Oosterhuis. In zoverre is dat getraceerd dat inderdaad om ongeveer 9.30 uur gebeld is met zijn mobiele telefoon, vanuit Deventer, naar zijn kantoor. Dit is vastgesteld met de printlijst van zijn mobiele telefoon en de locatie van het basisstation waarmee in- en uit is gebeld. Mevrouw Oosterhuis kan zich, tegenover de politie, niet herinneren dat zij de heer Louwes hierover gesproken heeft. Zij heeft deze eerste verklaring per bladzijde doorgelezen en ondertekend. De tweede verklaring is ondertekend in concept. Later, bij de rechter-commissaris, legt zij een warrige, inhoudelijk andere, verklaring af. Het is aanvankelijk volstrekt onduidelijk waar zij het over heeft. Het lijkt er op dat zij steun wil geven aan de heer Louwes, maar de onbeholpen wijze waar op dat gebeurt, geeft weinig vertrouwen. Ik begrijp ook niet goed, wat zij nog kon toevoegen aan haar eerste verklaring. Dat er gebeld is, blijkt immers uit die printlijsten! Dat staat in het geheel niet ter discussie!

De volgende vragen blijven echter hangen:

Waarom heeft de heer Louwes niet vanuit de woning van mevrouw Wittenberg gebeld met zijn kantoor? Waarom heeft hij niet in haar administratie gekeken om ter plekke het antwoord op haar vraag te weten zodat hij de kwestie gelijk kon afwikkelen? Ik kan maar een antwoord bedenken: hij zocht een mogelijkheid om later op de dag er nog eens op terug te kunnen komen. Mogelijk dat toen het plan ontstond om 's avonds langs te gaan? In plaats van zijn cursus volgen?

De heer Louwes stelt zich in elk geval op het standpunt dat hij daar 's ochtends is geweest. Aan de andere kant is mevrouw Hofstede bij haar verklaring gebleven dat zij met mevrouw Wittenberg tot ongeveer 9.30 uur koffie heeft gedronken, en dat er in die periode geen bezoek is geweest.

Ik kan niet zeggen of hij er wel of niet is geweest. Het is goed mogelijk dat hij daar wel die ochtend geweest is en dat mevrouw Hofstede zich vergist. Maar het blijkt wel dat Louwes zijn verklaring dat hij die ochtend daar is geweest niet bevestigd kan worden. De vraag blijft:

wanneer heeft hij een vingerafdruk achtergelaten? Vast staat dat Louwes, om deze vraag te beantwoorden, er alle belang bij heeft om een bezoek te hebben gebracht aan de woning in de ochtend. Het is overigens op zich logischer dat die avond de afdruk is achtergelaten dan die ochtend. Vroeg in de ochtend was immers nog niet schoongemaakt. Gelet op de schone pd die is aangetroffen, waar slechts enkele vingerafdrukken van mevrouw Wittenberg en een van de heer Louwes is aangetroffen, lijkt het huis goed schoongemaakt op het moment van de moord of is de pd schoongemaakt na de moord.

Conclusie van het voorgaande is dat Louwes zijn stelling dat hij 's ochtends in de woning is geweest; en daarbij een vingerafdruk heeft achtergelaten (en dus niet 's avonds) niet bevestigd wordt door een getuige. Zelfs niet door stille getuigen, nu die niet op tijd traceerbaar zijn.

De deskundige Rijnders

Met betrekking tot de avond vertelt de heer Louwes vanaf Utrecht via Amersfoort-Hardewijk-'t Harde-Dronten naar Lelystad te hebben gereden en dat hij vanaf die route ergens op de A28 gebeld heeft met mevrouw Wittenberg. Terzijde wordt opgemerkt dat dit een zeer ongebruikelijke route is om van Utrecht naar Lelystad te rijden. De kortste route is via Hilversum en Almere. Overigens is ook niet duidelijk geworden waarom hij hier 's avonds over heeft gebeld, terwijl hij 's ochtends het antwoord al wist (immers hij had gebeld met mevrouw Oosterhuis). Opgemerkt wordt dat het bewuste gesprek die avond slechts 16 seconden heeft geduurd. Te kort om inhoudelijk iets te vertellen over het onzuiver inkomen en net lang genoeg om te vragen of hij langs mocht komen, als mevrouw Wittenberg op dat moment nog leefde en zijzelf die telefoon heeft opgenomen. Bovendien blijkt uit het dossier (p-v van inspecteur Van Veen, blz. 27 e.v.) dat er voor de heer Louwes die avond ruim de tijd is geweest om vanaf Utrecht naar Deventer te rijden (uiteraard via de gebruikelijke route en niet via omwegen die de heer Louwes stelt, dan zou hij altijd tijd te kort hebben!) en om dan om ongeveer 20.30 uur in Deventer te zijn.

Door het RBT is bij de KPN nagegaan hoe hard de informatie over de standplaats van het basisstation 14501 is. KPN-deskundige Rijnders was daar schriftelijk heel duidelijk over: heel hard. Nadat de heer Louwes, na zijn aanhouding, er mee geconfronteerd was en bleef volhouden dat hij niet in Deventer was geweest en suggesties deed dat er onjuiste registratie had plaats gehad is door de rechter-commissaris op 9 december 1999 getuige-deskundige Rijnders gehoord (blz. 161 e.v.). De heer Louwes ging in raadkamer telkens volstrekt voorbij aan de inhoud van deze verklaring.

Rijnders heeft daarbij namelijk nog eens bevestigd dat de info heel hard is en dat de telefoon van de heer Louwes, op het moment van inbellen op het nummer van mevrouw Wittenberg, op die bewuste 23ste september j.l. om 20.36 uur, in Deventer of in de onmiddellijke omgeving van Deventer moet zijn geweest. Hij heeft dit op drie manieren vast gesteld: via een computersimulatie, via een test met een gewone GSM-telefoon rondrijdend in de buurt van Deventer vanaf basisstation 14501 en met een auto vol technische apparatuur, waarbij ook is ingebeld op 14501, en kunstmatig tegen is gehouden dat er een ander station werd gekozen dan 14501, al verwijderde de auto zich van dat station.

Uit de uitkomst van deze testen concludeert de getuige-deskundige dat de computersimulatie nagenoeg overeenkomt met het bellen met een gewone GSM. Vlak buiten Deventer wordt een ander station gekozen. Normaliter heeft het station dus een bereik van enkele kilometers. Uit

de derde test blijkt dat, met speciale apparatuur (die gewone burgers niet hebben!) een maximum van 12 km wordt bereikt vanaf station 14501! En dat nog maar voor 2 seconden. Dan schakelt de telefoon automatisch over op een dichterbij gelegen station. NB: het gesprek dat gevoerd is door de heer Louwes (volgens hem vanaf de A28) duurde 16 seconden! Op vragen van de verdediging antwoordde Rijnders dan ook dat het niet mogelijk dat er ingebeld is vanaf bijvoorbeeld de A28, zoals verdachte heeft beweerd.

Alle opkomende vragen of suggesties bij de heer Louwes zijn voorgelegd aan de heer Rijnders, die in diverse nadere rapporten als deskundige deze stuk voor stuk verwerpt. Of op grond van feitenmateriaal (er zijn geen ter zake doende storingen of reparaties geweest) of op grond van zijn deskundigheid en de metingen die hij heeft verricht, waarbij hij telkens herhaald hetgeen hij bij de rechter-commissaris heeft gezegd. Hij blijft telkens bij de conclusie dat er gebeld is in Deventer of in de onmiddellijke omgeving van Deventer.

Bureau technische ondersteuning (BTO)

Om zeker te zijn heeft het RBT ook nog het BTO ingeschakeld om testen te doen. Die testen zijn in p-v vorm gevoegd in het eind-pv (blz. 180 e.v.). De heer Louwes gaat ook voorbij aan de inhoud van die p-v's. Commissaris Godlieb schrijft in zijn p-v van 17-12 j.l. dat de route is gereden die verdachte zegt te hebben gereden vanaf de jaarbeurs te Utrecht naar Lelystad. Op geen enkel moment komt basisstation 14501 of een ander station in de buurt van Deventer in beeld. Voortdurend worden basisstations aangekozen die in de directe buurt liggen van de route die gereden wordt. Dat komt ook overeen met hetgeen Rijnders heeft gezegd. Die vertelde immers bij de rechter-commissaris dat juist langs snelwegen er zo wordt gesectoriseerd dat de hele snelweg wordt bestreken. Langs de A28 een ander station aankiezen dan die langs de weg ligt is dan ook eigenlijk niet mogelijk. Daarnaast heeft ook het BTO een test uitgevoerd op station 14501. Daarbij werd een werkingsgebied vastgesteld nagenoeg, gelijk aan de computersimulatie van Rijnders!

Deskundige Steens

Ten derde is nog een getuige-deskundige gevraagd zijn visie te geven. Dat is de heer Steens (blz. 188 e.v.) die ook een rapport, met bijlagen heeft ingezonden. Hij komt tot nagenoeg dezelfde afstanden als Rijnders bij het testen. Ook deelt hij de conclusie van Rijnders. Sterker: hij stelt:

"Over de weg Nunspeet via 't Harde naar Wezep bleek geen ontvangst mogelijk vanuit het opstelpunt aan de Nieuwstraat in Deventer."

Hij legt daarbij uit dat aan de oostzijde van de Veluwe een lager gelegen gebied ligt en dat in combinatie met de bomen van de Veluwe er een "enorme demping" zal plaats hebben

Eigen verklaring van de heer Louwes

Daarnaast is de heer Louwes op 23 november 1999 uitgebreid gehoord omtrent zijn agenda in de periode om de moord heen (blz. 407). Telkens als hij bij een cliënt was weggegaan of er heen reed (aan de hand van de agenda was vast te stellen waar hij zich bevond) en hij op dat moment belt klopte de locatie met de printgegevens. Geen enkele maal is een afwijking waar

te nemen. Op 29 november 1999 is de heer Louwes nogmaals geconfronteerd met deze uitkomst (blz. 413) en is nogmaals een aantal data aan de hand van de agenda en de printgegevens uitgebreid doorgenomen. Met name blijkt dan ook GSM-basisstation 14501 op de juiste wijze (zoals door de deskundigen gesteld) te werken.

Op 31 augustus 1999 heeft de heer Louwes een afspraak met mevrouw Wittenberg. Uit de printgegevens (blz. 148) blijkt dat om 12.07 een gesprek is gevoerd, aangevangen op basisstation 14501 en eindigend op basisstation 48320. Het gesprek duurt slechts 47 seconden. Dat betekent dat vlak buiten Deventer wordt overgeschakeld! De heer Louwes verklaart immers over de dijk terug te zijn gereden naar Zwolle. Op 15 oktober (de dag dat het huis van mevrouw Wittenberg is leeggehaald heeft de heer Louwes diverse malen met basisstations van Deventer (o.a. 14501) vanuit Deventer gebeld. Hij was toen in de woning van mevrouw Wittenberg aanwezig.

De conclusie die dan ook moet worden getrokken is de volgende:

Theoretisch is het mogelijk dat een station over een kilometer of 30 wordt aangekozen. Dat is de kunstmatig aangebrachte begrenzing die op GSM-verkeer zit. Feitelijk is die afstand nog nooit gemeten (Rijnders bij de rechter-commissaris!). Maximaal 25 km is gemeten. Theoretisch zou het dus kunnen zijn dat, als Louwes heeft gebeld rond 't Harde, er inderdaad met 14501 zou zijn ingebeld. Dat is de enige plek op de route die op een afstand van maximaal 25 km van Deventer ligt (hemelsbreed). Dat is waar Louwes telkens op doelt.

Maar hij gaat daarbij voorbij aan drie feiten: (1) hij heeft zelf tegenover het team verteld dat het niet waarschijnlijk is dat hij heeft gebeld in 't Harde (p-v van inspecteur Van Veen van 6 december 1999, blz. 27 e.v.) en (2) de drie metingen van Rijnders, de metingen van het BTO en van Steens, die stellen dat het feitelijk onmogelijk is om buiten een straal van 12 km in te bellen op specifiek basisstation 14501, en dan alleen nog maar met speciale apparatuur. En ook niet gedurende 16 seconden, de tijd die zijn telefoontje aan mevrouw Wittenberg had gekost! (3) Zijn eigen agenda bevestigt het voorgaande in combinatie met de printgegevens.

Op grond van het voorgaande kan dan ook inderdaad gesteld worden dat het een hard feit is dat Louwes die avond vanuit Deventer heeft ingebeld. Zijn verklaring dat hij op de A28 reed is daarmee leugenachtig en bruikbaar voor het bewijs!

ontbreken van alibi

Uiteraard is Louwes gang die avond van de 23ste september nagegaan. Hij stelt dat hij die avond, na zijn handtekening te hebben gezet in Utrecht bij een cursus, naar huis is gereden en om 21.00 uur thuis was. Als specifieke bijzonderheid gaf hij aan die avond nog een lamp van zolder te hebben gepakt, waarbij zich had gestoten aan de hometrainer die daar staat. Hij zou nog dagen last hebben gehad van zijn ribben. Zijn vrouw en zijn dochter zouden dit kunnen bevestigen.

Uit de agenda die zijn vrouw bijhoudt blijkt dat hij eerst niet en later wel thuis zou komen eten. Aan de hand van die agenda, waarbij kopieën door het team aan mevrouw Louwes ter beschikking zijn gesteld, heeft zij verklaard. In haar verklaring bevestigt zij zijn alibi niet (blz. 359 e.v.)! De suggestie van Louwes in raadkamer dat het team haar haar aantekeningen niet goed heeft laten zien, vind ik kwalijk. Daar is geenszins sprake van. Deze opmerking doet

geen recht aan de zorgvuldige wijze waarop mevrouw Louwes, in haar kwetsbare positie, is benaderd door het RBT. Er is uitgebreid met haar gesproken, waarbij details die Louwes zich herinnert van die avond, aan haar zijn voorgelegd. Nog situeert zij een en ander op andere tijdstippen. Het pakken van de lamp lag voor mevrouw Louwes gesitueerd aan het begin van de avond, voordat Louwes de deur uitging naar Utrecht. Het stoten op zolder tegen de hometrainer situeert zij in een heel andere periode, weken na de moord op mevrouw Wittenberg.

Uit de tap-verslagen (blz. 036 e.v.) blijkt dat zij, als zij met Louwes hierover spreekt, nog steeds niet weet waar hij op doelt, al beseft zij dan pas wat de betekenis is van haar eerdere verklaring. De heer Louwes suggestie dat het team haar eerder opnieuw had moeten horen, wijs ik nadrukkelijk van de hand. Juist omdat zij in een zo kwetsbare positie zit, en wij haar niet wilden beïnvloeden hebben wij dat niet gedaan. Wel heb ik, vanuit de regiekamer, nadrukkelijk als optie voor de heer Louwes, op een vraag van hem aan de verbalisanten, laten weten dat het hem vrij staat getuigen op te roepen bij de rechter-commissaris, waarbij zijn raadvrouw in de gelegenheid wordt gesteld om vragen te stellen. Voor de goede orde: van dit videoverhoor is een bandopname. Tot de zitting is van zijn kant een dergelijk verzoek niet gekomen!

Zijn veertienjarige dochter kan ook het thuiskomen eerder op de avond niet bevestigen. Zij herinnert zich net als haar moeder wel, dat haar vader een keer iets moest pakken van zolder, maar kan dat niet in de tijd plaatsen. Zij heeft het bovendien over gereedschap voor de tuin dat haar vader moest pakken (blz. 365).

De conclusie is dan ook dat ook hier blijkt dat het alibi dat Louwes opgeeft, met name vanaf 19.15 uur tot en met thuiskomst, niet bevestigd wordt/kan worden.

de sorteerproef en het mes

Op de zaterdag na de moord (25-9) was er iemand die in zijn portiek een paraplu en een mes aantroef. Hij vond dat gevaarlijk (met name dat mes) omdat er ook kinderen spelen. Hij heeft beiden opgepakt en in een kelderbox gelegd. Niet een garagebox, waar Louwes het telkens over heeft. De volgende dag ziet hij op de kabelkrant dat mevrouw Wittenberg aan de Zwolseweg is vermoord door middel van messteken. Hij denkt aan het gevonden mes en belt de politie. Toen is het mes voor het onderzoek al veiliggesteld. Dat mes kan niet geruime tijd hebben gelegen in dat portiek. Bewoners zouden het dan veel eerder hebben opgemerkt.

De locatie van het portiek waar het mes is aangetroffen is in het centrum van Deventer. Vlak tussen allerlei parkeergarages en parkeerterreinen. Het feit dat dit mes niet is aangetroffen in de buurt van de woning zegt iets. Het is goed denkbaar dat de dader zijn vervoermiddel niet geparkeerd heeft in de buurt van de woning, om te voorkomen dat eventuele getuigen zich na afloop zouden melden met de mededeling de auto van de dader te hebben gezien. Je kunt dan beter de auto in het centrum kwijt, waar je dan minder opvalt. Als dan de dader na afloop van de moord het mes kwijt wilde, kan hij richting het centrum gedaan hebben. Als de Zwolseweg richting het centrum wordt uitgelopen, loopt die straat over in een ander straat (Singel) en in daar een zijstraat van is het portiek waar het mes is aangetroffen (blz. 089).

Het is een nieuw mes, dat waarschijnlijk niet lang voor gebruik is aangeschaft. Dat valt af te leiden uit het plastic ringetje, waar kaartje van de winkel met gegevens aan heeft gezeten.

Vast staat dat het mes niet uit de woning van mevrouw Wittenberg wordt vermist. Ik leid daar uit af dat het mes, gebruikt is bij de moord op mevrouw Wittenberg, meegenomen is en zelfs apart voor dit doel is aangeschaft. Er is nagegaan waar het mes verkrijgbaar is. Gebleken is dat het mes door het hele land is aan te schaffen. De Blokker heeft het in de verkoop en ook op markten kan het zijn aangeschaft. Verder onderzoek daarnaar heeft niets opgeleverd.

Uit het sectierapport valt af te leiden dat het mes waarmee gestoken is een torpedo-vorm moet hebben. Dit op 25 september 1999 gevonden mes, welke op 26 september 1999 is veiliggesteld door de politie, heeft die vorm! De breedte en diepte van de wonden ondersteunt dit.

Verder past de vorm van het mes exact op de afdruk op de bloes van het slachtoffer. Om die reden is het mes op dat moment bewaard voor verder onderzoek. Er bleek geen lichaamsmateriaal op te zitten. Meteen na de inbeslagname van het mes is er op voorgeschreven wijze een geurmonster van genomen en is deze volgens de daarvoor geldende voorschriften bewaard (blz. 094 e.v.). Nadat de heer Louwes een week vast zat is besloten een sorteerproef op dat mes te houden. De uitslag is u bekend: positief. Daarbij valt op dat er vier keer getest is (twee keer op een testgeur, inclusief de geur van de heer Louwes, en twee keer op de geur van de heer Louwes). De hond heeft telkens zonder enige aarzeling een buisje gepakt. Telkens een buisje met de geur van de persoon waarop gesorteerd werd (blz. 103 e.v.). Ik twijfel dan ook geen moment aan de uitkomst van deze proef. De heer Louwes heeft dit mes in handen gehad voordat het mes is aangetroffen.

De heer Louwes zijn bezwaar dat er geur van vijf agenten is gebruikt naast zijn eigen geur en dat zijn geur daarvan afwijkt, is natuurlijk onzin. Elk mens heeft zijn eigen identieke geur. Dat is niet gebonden aan een beroepsgroep. Bovendien haalt de hond ook de geur van de tester er uit (ook een politieagent!); kennelijk tussen de andere erop lijkende geuren, aldus de heer Louwes? Natuurlijk is de heer Louwes zijn bewering dat zijn geur op het mes door de politie is aangebracht ook onzin. De geur is veiliggesteld op de zondagavond na ter handstelling van het mes aan de politie. Op dat moment was er zelfs nog geen contact met de heer Louwes geweest. Feitelijk is de heer Louwes zijn bewering dus al onmogelijk. Los daarvan is natuurlijk elke manipulatie met technisch bewijsmateriaal onaanvaardbaar. Nu de beschuldiging van de heer Louwes op niets is gebaseerd vind ik het kwalijk dat hij die toch telkens weer uit.

Verder had de heer Louwes nog als bezwaar dat hij thuis twee honden heeft, en dat hij dus naar hond ruikt en de speurhond daar wel op gereageerd zal hebben. Ik kan u vertellen dat het mij bekend is dat de testpersoon, waar de hond twee keer op gesorteerd heeft, geen hondenbezitter is. Dat betekent dat ook dit argument vervalst. De hond heeft aantoonbaar geen voorkeur voor hondenbezitters.

Sorteerproeven worden al enige tijd gevolgd met belangstelling van wetenschappelijke kant. Onder andere Ade Schoon heeft zich er jarenlang mee bemoeid. Mede door dergelijke onderzoeken en door jurisprudentie is er aanscherping van richtlijnen gekomen. Er mag van worden uitgegaan (tenzij het tegendeel wetenschappelijk blijkt!) dat de uitkomst van de sorteerproef betrouwbaar is en dat inderdaad de geur van de heer Louwes op het mes is aangetroffen. Mevrouw Schoon heeft als deskundige nog eens gekeken naar de wijze waarop de sorteerproef is verlopen. Zij bevestigt dat er is gewerkt volgens de richtlijnen en daarmee bevestigt zij nog eens het resultaat (blz. 111 e.v.).

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat voorafgaande aan de sorteerproef, via de raadvrouw aan de heer Louwes om medewerking is gevraagd. Hadden wij die toestemming niet gekregen, dan was via de rechter-commissaris de medewerking aan de sorteerproef gevraagd. De raadvrouw heeft vooraf met inspecteur Van Veen een onderhoud gehad, vervolgens overleg gehad met haar cliënt en daarna is er medewerking verleend. Eisen die de heer Louwes nu stelt, hadden natuurlijk op dat moment moeten worden gesteld. Bezwaren die er nu achteraf zijn, hadden natuurlijk op dat moment naar voren moeten worden gebracht.

Louwes heeft zelf bij de verhoren aangegeven dat

"Als de speurhond de proef op een juiste manier heeft uitgevoerd, dan is het juist dat ik nu zit, waar ik hoor te zitten." Blz. 422 van het eind-pv.

Dit gegeven gecombineerd het feit dat het mes waarmee mevrouw Wittenberg moet zijn omgebracht torpedovormig is (etc.), met het moment van het vinden van het mes, gecombineerd met de afdruk op de bloes van het slachtoffer, is het hoogst waarschijnlijk dat met dit mes mevrouw Wittenberg is omgebracht.

het motief

Er lijkt een duidelijk financieel motief te zijn voor de moord. De heer Louwes is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van het nieuwe testament, waarbij mevrouw Wittenberg haar vermogen grotendeels ten gunste wilde laten komen aan een stichting. De Dr Wittenbergstichting, genoemd naar haar echtgenoot die een paar jaar geleden was overleden, zou het geld ten goede laten komen aan ex-psychiatrische patiënten. Als voorzitter van het bestuur wordt de heer Louwes genoemd. Wat op valt is dat er nagenoeg verder niets is geregeld. Er is geen controleorgaan aangewezen, zoals wel gebruikelijk is en ook andere bestuursleden zijn aan te wijzen door de heer Louwes zelf. Kortom: een perfecte gelegenheid voor hem om op termijn geld uit de stichting weg te sluisen naar zijn privé-rekening of -bestedingen. Op een rekening, die op zijn naam stond, was geld gestort en op die rekening zou ook de uitkering van de levensverzekering moeten plaats vinden.

Dat dit motief niet door ons zomaar verzonnen is blijkt uit de volgende verklaringen van mensen uit de omgeving van de heer Louwes.

de werkzaamheden als executeur-testamentair en voorzitter van de Dr Wittenbergstichting

Allereerst de verklaringen van de heer N. Bekendam (van 8 november en 11 november j.l., blz. 268 e.v.). Opgemerkt wordt dat de heer Bekendam contact opnam met ons, voordat de heer Louwes vast kwam te zitten.

De heer Bekendam is van de Zwolsche Algemeene levensverzekering en onderneemt actie, nadat hij van Louwes, als executeur-testamentair optredend, een raar gevoel over houdt. Zowel in de richting van de leiding bij de VVAA als in de richting van de politie neemt hij contact op. De heer Louwes had zich in verbinding gesteld met de heer Bekendam om uitbetaling van de levensverzekering te krijgen. Het gaat daarbij om een bedrag van meer dan f 400.000,-. De heer Louwes dringt aan op uitbetaling en geeft weinig tot geen antwoord op concrete vragen die de heer Bekendam heeft. De heer Bekendam heeft namelijk vragen nu zo

kort voor haar dood door mevrouw Wittenberg een wijziging in de begunstigden heeft plaats gehad. In combinatie met haar niet-natuurlijke dood bevreesde dit de heer Bekendam. Als de heer Bekendam dan vragen stelt omtrent bijzonderheden omtrent het overlijden van mevrouw Wittenberg krijgt hij "tot zijn stomme verbazing" geen antwoord van de heer Louwes. Hij vertelt daarover dat het binnen de verzekeringsbranche hoogst ongebruikelijk is elkaar niet te informeren. Als de heer Bekendam zich op het standpunt stelt voorlopig niet tot uitbetaling over te gaan, dringt de heer Louwes aan op een rentedragende rekening. Dat bevreesdt de heer Bekendam ook. Een dag na het eerste gesprek geeft de heer Louwes telefonisch een rekeningnummer door, waar het geld uiteindelijk op moet worden gestort. De heer Bekendam deelt dan in zijn eerste verklaring mee een nader onderzoek in te stellen. Een paar dagen later deelt hij ons de resultaten van dat onderzoek mee. Hij is volstrekt niet tevreden met de wijze waarop de VVAA is omgegaan met zijn melding. Hij heeft aangegeven bij de VVAA dat hij het vreemd vond dat de heer Louwes op briefpapier van de VVAA correspondeert, maar dat het geld op een boedelrekening moet worden gestort, die in feite een privé-rekening van de heer Louwes is. Aanvankelijk reageert de VVAA geschrokken, maar na een gesprek binnen de VVAA met de heer Louwes (welk gesprek door ons is getapt, blz. 032 e.v.) wordt er door de VVAA nogal afstandelijk teruggekoppeld naar de heer Bekendam. Die is daar zeer verbolgen over:

"Het antwoord van de heer Blank t.a.v. het gedrag van dhr Louwes is te gek voor woorden. Hij liep er heel makkelijk over heen, maar de werkelijkheid is heel anders. Wanneer een werknemer dit gedrag binnen ons bedrijf vertoont, betekent dat voor de betreffende werknemer "ontslag op staande voet". In dit geval heb ik duidelijk het gevoel dat dhr Louwes door zijn superieuren gedekt wordt."

Toch blijkt dat de houding van de heer Louwes, nadat hij door de heer Hofman van de VVAA is aangesproken, veranderd. Zowel volgens de heer Balk (blz. 331) als volgens mevrouw Oosterhuis (blz. 349) is hij enorm verbolgen over het feit dat de VVAA hem aanspreekt. Het lijkt erop dat hij het hele executeurschap buiten de VVAA om wil regelen (zie verklaringen van de heer Balk blz. 331).

De heer Balk heeft ook nogal wat verklaard op respectievelijk 6 december en van 21 december j.l., blz. 329 e.v. Opgemerkt wordt dat de heer Balk in dit stadium ook zelf contact heeft gezocht met ons en uit zich zelf een en ander heeft verklaard.

De heer Balk bevestigt dat de heer Louwes zeer geïnteresseerd was in geld, sinds het overlijden van mevrouw Wittenberg en dat hij kennelijk allerlei privé -bestedingsdoelen had uitgezocht. Hij heeft het erover dat er gesproken is over aanschaf van een mobiele telefoon voor hem (Balk), computers, een huisje Malta voor de heer Louwes zelf, een huisje in Spanje voor Balk, hoeveel 8 % van 2 miljoen was en of je daar goed van kon rondkomen etc. Voor de heer Balk was telkens duidelijk dat de heer Louwes het had over het geld van mevrouw Wittenberg.

De heer Balk vertelt hierover dat hij zich gemanipuleerd voelde en in een vervelende positie gebracht. Toen hij gemerkt heeft dat de VVAA ook vragen stelde was hij opgelucht. De heer Louwes is geconfronteerd met de verklaring van de heer Balk van 6 december 1999. Hij had allerlei tegenwerpingen die nog eens (op uitdrukkelijk verzoek van de heer Louwes) zijn voorgelegd aan de heer Balk. De heer Balk bleef echter stellig bij zijn eerder verklaring.

Het SFO

Naast het pogén binnen te halen van de vier ton verzekeringsgeld, heeft de heer Louwes nog een paar manoeuvres gehad met geld. Uit het SFO blijkt welke.

Hij opent in Lelystad bij de SNS-bank een privé-rekening voor gelden uit de boedel. Er worden diverse bedragen op gestort rechtstreeks afkomstig uit de boedel van mevrouw Wittenberg. Als reden hiervoor geeft hij op dat hij op dat moment de dr Wittenbergstichting nog niet had ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en het dus feitelijk onmogelijk was een rekening te openen op naam van de stichting. Ik vind het knap naïef van een fiscaal jurist, werkzaam in de financiële wereld, dat hij naar een bank gaat om een groot bedrag (f 17.000,-- en f 3.130,--) aan geld te storten voor een ander, zonder eerst een rekening te openen. Het ene bedrag kwam uit de kluis en het andere uit de woning van mevrouw Wittenberg. Het geld is op 15 oktober gestort, weken na het overlijden van mevrouw Wittenberg. Tijd genoeg om een stichting in te schrijven en een officiële rekening te openen. Bovendien wordt de helft van het voorgaande bedrag doorgestort naar de privé-rekening van de heer Balk, inmiddels medebestuurder.

Als het verhaal van de heer Louwes juist is en hij "gewoon" naïef is, dan nog valt niet te begrijpen waarom ook de verzekeringsmaatschappij meer dan f 400.000,-- moet uit betalen op dit rekeningnummer. Zeker dan heeft hij de tijd om een officiële rekening te openen op naam van de stichting.

Recent is gebleken dat nog een bedrag (f 3.600,--) is gestort op diezelfde rekening. Deze storting vond plaats op 3 december 1999, ook geruime tijd later. Een aanvullend proces-verbaal is hiervan opgemaakt op 8 februari j.l.

Voorts blijkt dat de heer Louwes leidend geweest is binnen het bestuur. Hij trekt de heer Balk (penningmeester) aan en mevrouw Daenen (secretaris). Mevrouw Daenen krijgt f 3.000,-- aangeboden voor haar werkzaamheden die slechts zullen bestaan uit het beheer over bankstukken. Als zij ongelovig reageert op het bedrag, vraagt de heer Louwes haar of het niet genoeg is!

Zowel de heer Balk als mevrouw Daenen worden vervolgens niet echt op de hoogte gesteld. Er wordt niets concreets afgesproken. De heer Louwes maakt notulen op en laat hen daarvoor tekenen zonder dat er een officiële bestuursvergadering is geweest. De heer Balk heeft, ondanks zijn functie binnen de stichting, geen bevoegdheid over de zogenaamde boedelrekening (privé-rekening op naam van Louwes). De heer Louwes had de heer Balk gezegd dat het vermogen belegd zou worden, terwijl het doel was dat het vermogen op enigerlei wijze ten gunste van chronisch uitbehandelde psychiatrische patiënten moest komen.

Van diverse kanten is aangegeven dat de wijze waarop de boedel beheerd werd haastig en ongeorganiseerd was. Met name over de snelle ontruiming van het pand, de wijze van verkoop van de inboedel (bij een veilinghuis op hele korte termijn), heeft bij diverse mensen kwaad bloed gezet. Ook heb ik klachten gehad van mensen die zich zorgen maakten over het graf van mevrouw Wittenberg. Begin januari was er nog steeds geen steen op gekomen. Deze snelle handelingen in combinatie met het slechte en late regelen van bijvoorbeeld de inschrijving van de stichting en het openen van een rekening op naam van de stichting wekt geen vertrouwen.

Daarnaast is mij recent gebleken dat ook bij de familie van mevrouw Wittenberg veel zeer zit. Mevrouw Wittenberg ging de laatste jaren niet veel om met haar broer en zus. Toch zijn zij in

harmonie opgegroeid. Zij wordt gemist in haar familie. Ook heeft mevrouw Wittenberg nog een hoogbejaarde moeder achtergelaten. Voor broer en zus is het erg moeilijk te aanvaarden dat zij is overleden. Bij de begrafenis en de ontruiming van de woning zijn zij niet of nauwelijks betrokken. Geen enkel aandenken, behalve wat niet zelf uitgezochte foto's, hebben zij gekregen. Zij hebben verschillende malen toenadering gezocht tot de heer Louwes, die dat telkens kort afwimpelde.

Ter verduidelijking: de heer Louwes is inmiddels geen executeur-testamentair meer en eveneens geen voorzitter van de dr Wittenbergstichting meer. De familie van mevrouw Wittenberg heeft met een civiele procedure andere mensen op deze posten gekregen. De heer Louwes heeft in deze procedure geen verweer gevoerd.

Uit het voorgaande kan ik niet anders dan de conclusie trekken dat de heer Louwes een bepalende rol heeft gespeeld en niet bezig was (in deze fase) met belangenbehartiging van de nalatenschap van mevrouw Wittenberg.

Het bewijs voor het tenlastegelegde

Hoe het precies die avond in zijn werk is gegaan is niet duidelijk. Uit het sectierapport blijkt dat mevrouw Wittenberg diverse verwondingen heeft. In elk geval letsel aan het hoofd, letsel aan de hals/strottehoofd, ribbreuken en steekwonden in de borst. Dit laatste letsel is volgens de patholoog dodelijk geweest, al heeft het eerdere letsel ook mogelijk een rol gespeeld. Het steken is gebeurd toen zij nog leefde, omdat zij bloed in de longen had.

Gelet op het feit dat de heer Louwes als laatste contact heeft gehad met mevrouw Wittenberg, hij in Deventer was, hij daar leugenachtig over verklaard, mevrouw Wittenberg niet lang na dat telefoontje moet zijn overleden (of op dat moment al dood was), er een mes is gevonden vlak na de moord, welk mes qua vorm (torpedovormig) past bij de steekwonden die zijn toegebracht, en welk mes qua vorm exact past op de bebloede afdruk van de blouse van het slachtoffer, de geur van de heer Louwes aan dat mes zit, hij daar geen plausibele verklaring voor kan geven, zijn opgegeven alibi voor die avond niet bevestigd wordt en er een financieel motief voor de moord is, kan het niet anders zijn dan dat hij de dader is. Elk van deze vorige punten op zich is mogelijk toeval. De reeks van feiten die blijkt uit het dossier kan echter maar tot een conclusie leiden. Dit is de dader.

Hij moet die avond vanuit Utrecht naar haar toe zijn gereden. Mogelijk dat hij die afspraak 's ochtends al had gemaakt (in welk geval hij 's avonds alleen belde om zich een gedeeltelijk alibi te verschaffen), mogelijk dat hij vanuit Deventer belde (16 seconden) om te zeggen dat hij vlak in de buurt was en of hij even langs mocht komen om nog wat uit te leggen (met betrekking tot de hoogte van haar onzuiver inkomen?). Binnengelaten moet zich een gesprek hebben afgespeeld en er een aanval zijn ingezet. Dit is haar fataal geworden.

Voor mij volgt uit het voorgaande glashelder dat er sprake is van voorbedachte rade. Hij moet het mes hebben meegenomen, nu dat niet bij haar weg komt en deze nieuw lijkt te zijn. Hij lijkt haar doelbewust en planmatig die avond te hebben opgezocht. Mogelijk dat dit plan 's ochtends (of al eerder) is ontstaan. Bovendien is de wijze van de geweldpleging zo recht op het doel af, dat uit alles blijkt dat mevrouw Wittenberg dood moest. Daaruit blijkt de opzet op het van het leven beroven.

Ik verzoek u het tenlastegelegde op grond van het voorgaande bewezen te verklaren.

Persoonlijke omstandigheden

Normaliter dien ik rekening te houden met de persoonlijke omstandigheden van de verdachte bij het formuleren van mijn eis. Over de heer Louwes is bij mij niet zoveel bekend behalve dat hij lastig in elkaar zit en naar mijn mening veel verbergt. Om die reden heb ik gevraagd om observatie in het Pieterbaancentrum.

Dr Vredeveld die over hem heeft gerapporteerd heeft zich naar mijn mening om de tuin laten leiden. Met name zijn opmerking met betrekking tot de bewijsvraag neem ik hem kwalijk. Als rapporteur mag je je daar nooit over uitlaten!

De heer Louwes is door ons (RBT en mijzelf) gezien op allerlei verschillende momenten. Daarbij was opvallend dat er veel stemmingen en wanhoop voorbij trok. Natuurlijk lijkt dat normaal als je vast zit voor moord en zegt onschuldig te zijn. Toch hebben wij bij hem bijvoorbeeld geen boosheid gezien. Die emotie hadden wij verwacht. Daarnaast heeft hij zelf verschillende malen aan gegeven in de verhoren tegenover de verbalisanten dat het niet goed gaat met hem en dat hij moeilijk door zijn omgeving begrepen wordt. Echt duidelijk werd het nooit, omdat hij erg gesloten bleef. Hij leek openingen te willen geven, maar gaf die uiteindelijk niet. Op andere momenten was hij weer de rationaliteit zelf. Rustig, wat verontwaardigd, maar ook wat gedempt. Ook in die situatie bleef contact maken moeilijk. Zijn wijze van verklaren (nooit echt opening van zaken geven) gaf de verbalisanten ook het gevoel dat het een man is die veel verbergt. En daarmee wordt niet primair op zijn ontkenning gedoeld. Zijn proceshouding staat wat mij betreft daar buiten. Het gaat ook om de wijze van verklaren buiten het ten laste gelegde om.

Omdat ik sterk de indruk heb dat de heer Louwes zich wel een houding kan geven gedurende een paar uur, maar niet langer, heb ik gevraagd om observatie in het PBC. Ik wilde op die manier meer inzicht krijgen in zijn persoon.

De verbalisanten hebben uitdrukkelijk bij hem aangegeven dat (als hij het feit gepleegd heeft) een onderzoek naar zijn persoon tot de mogelijkheden zou behoren, om enerzijds duidelijkheid te geven voor de strafzaak, maar ook om uiteindelijk inzicht te krijgen in zijn persoon, met het oog op de toekomst. Hij is er op gewezen dat dat in een strafzaak verhelderend kan werken. Uiteindelijk heeft de heer Louwes, bij het recente verhoor bij de rechter-commissaris, aangegeven dat hij niet verder persoonlijk wil worden onderzocht en dat bij een opname in het PBC van zijn kant geen medewerking zal worden verleend.

Om die reden (al lijkt het dubbelzinnig) zal ik geen aanhouding verzoeken, alhoewel ik nog steeds een observatie-rapportage belangrijk vind. De heer Louwes stelt zich op het standpunt dat de zaak zonder kan worden afgedaan, en ik kan dan ook slechts summier rekening houden met zijn persoonlijke omstandigheden.

Met de volgende persoonlijke omstandigheden houd ik tot op zekere hoogte rekening. Hij is getrouwd, heeft twee opgroeiende kinderen. Hij heeft eerdere contacten met justitie gehad.

Strafmaat

Voor wat betreft de strafmaat geldt natuurlijk als leidraad de ernst van het feit. Er is een vrouw van 60 jaar van het leven beroofd op een zeer gewelddadige manier. Niet alleen is dit in haar familie en kennissenkring ingeslagen, ook in de buurt heeft dit opschudding gegeven, getuige ingezonden brieven in de krant. Mensen voelen zich onveilig als er een ernstig delict wordt gepleegd in hun omgeving en het is lastig uit te leggen aan de bevolking dat heel ernstige delicten vaak niet gepleegd worden door volstrekt onbekenden, maar door nauw betrokkenen. Ik hoop echter dat deze rechtszaak wel duidelijkheid schept in Deventer.

Ik heb daarnaast geen enkel begrip voor de handelwijze van de heer Louwes. Het lijkt slechts te zijn gepleegd gedreven door een financieel motief. Buitengewoon koelbloedig, in vergelijking tot soortgelijke delicten, waar vaak toch een innige band met het slachtoffer zelf aanleiding geeft voor het plegen van het feit. Dit feit (een koelbloedige moordenaar uit op geld) betekent voor mij dat er een hoge prijs moet worden betaald.

Ik eis 15 jaar gevangenisstraf.

Officier van Justitie